

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

în instituțiile de învățământ cu instruire în limba rusă
programa pentru examenul de bacalaureat

Autori:

- **Tamara Cazacu**, doctor în pedagogie, Institutul de Științe ale Educației
- **Rodica Feteasco**, profesor, gr. didactic superior, Liceul *V.Lupu*, Chișinău
- **Veronica Roșcovanu**, profesor, gr. didactic superior, Liceul *D.Cantemir*, Chișinău

PRELIMINARII

Prezenta programă de examen este elaborată în conformitate cu *Concepția de predare/învățare a limbii și literaturii române în școlile aolingve* (aprobată prin Hotărârea Colegiului Ministerului Învățământului al Republicii Moldova, 1995), cu prevederile curriculumului școlar al disciplinei *Limba și literatura română în școlile cu instruire în limba rusă (ediția 2010)*, cu *Standardele de eficiență a învățării* și cu cele ale *Regulamentului privind organizarea și desfășurarea examenului de bacalaureat*.

Programa este un document reglator și normativ care are scopul să asigure pregătirea și desfășurarea corectă și cu eficiență a examenului respectiv.

Programa este destinată factorilor de decizie și tuturor celor interesați în derularea eficientă a examenului: elevi, părinți, profesori, directori de instituții, inspectori etc.

STATUTUL DISCIPLINEI

În cadrul sesiunii de bacalaureat examenul la limba și literatura română este un examen **obligatoriu** și are drept scop evaluarea competențelor specifice curriculare proiectate. Examenul are o singură probă, cea scrisă, cu durata de 3 ore astronomice (180 de minute). *Proba scrisă* se compune din câteva părți: receptarea, înțelegerea și interpretarea unui text; redactarea unui act oficial; stabilirea conținutului de idei al operelor literare și nonliterare, caracterizarea personajelor, capacitatea de expunere în scris a opiniilor, a atitudinii personale față de diferite evenimente, personaje, formularea concluziilor, verificarea competențelor lingvistice în corespundere cu programa de examen.

COMPETENȚELE TRANSDISCIPLINARE PENTRU TREAPTA LICEALĂ DE ÎNVĂȚĂMÎNT

Competențe de învățare/de a învăța să înveți

- Competențe de a stăpîni metodologia de integrare a cunoștințelor de bază despre natură, om și societate în scopul satisfacerii nevoilor și acționării pentru îmbunătățirea calității vieții personale și sociale.

Competențe de comunicare în limba maternă

- Competența de realizare a unor contacte comunicative (oral și în scris),

- Competența de utilizare adecvată a terminologiei specifice disciplinelor de învățămînt studiate.

Competențe de comunicare în limba oficială a statului

- Competența unui vorbitor cult, conștient, capabil să înțeleagă și să producă, adecvat și corect, mesaje orale și scrise.
- Competențe de selectare, prelucrare și prezentare a unor informații din diverse surse.

Competențe de comunicare într-o limbă străină

- Competențe de a comunica argumentat într-o limbă străină în situații reale ale vieții.

Competențe de bază în matematică, științe și tehnologie

- Competențe de a organiza activitatea personală în condițiile tehnologiilor aflate în permanentă schimbare.
- Competențe de a dobîndi și a stăpîni cunoștințe fundamentale din domeniul *Matematică, Științe ale naturii și Tehnologii* în raport cu nevoile sale.
- Competențe de a propune idei noi din domeniul științific.

Competențe acțional-strategice

- Competențe de a-și proiecta activitatea, de a vedea rezultatul final, de a propune soluții de rezolvare a situațiilor-problemă din diverse domenii.
- Competențe de a acționa autonom și creativ în diferite situații de viață pentru protecția mediului ambiant.

Competențe digitale, în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicaționale (TIC)

- Competențe de a utiliza în situații reale instrumentele cu acțiune digitală.
- Competențe de a crea documente în domeniul comunicativ și informațional și a utiliza serviciile electronice în situații reale, inclusiv rețeaua Internet.

Competențe interpersonale, civice, morale

- Competențe de a colabora în grup/echipă, a preveni situații de conflict și a respecta opiniile semenilor săi.
- Competențe de a manifesta o poziție activă civică, solidaritate și coeziune socială pentru o societate non-discriminatorie.
- Competențe de a acționa în diferite situații de viață în baza normelor și valorilor moral-spirituale.

Competențe de autocunoaștere și autorealizare

- Competențe de gândire critică asupra activității sale în scopul autodezvoltării continue și autorealizării personale.
- Competențe de a-și asuma responsabilități pentru un mod sănătos de viață.
- Competențe de a se adapta la condiții și situații noi.

Competențe culturale, interculturale (de a recepta și de a crea valori)

- Competențe de a se orienta în valorile culturii naționale și a culturilor altor etnii în scopul aplicării lor creative și autorealizării personale.
- Competențe de toleranță în receptarea valorilor interculturale.

Competențe antreprenoriale

- Competențe de a stăpîni cunoștințe și abilități de antreprenoriat în condițiile economiei de piață în scopul autorealizării în domeniul antreprenorial.
- Competența de a-și alege conștient viitoarea arie de activitate profesională.

COMPETENȚELE SPECIFICE ALE DISCIPLINEI

- Familiarizarea cu sistemul și subsistemele limbii ca elemente de construcție a comunicării orale și scrise.
- Receptarea și reproducerea diferitor tipuri de informații, texte.
- Realizarea actelor comunicative în diferite situații de comunicare, aplicînd normele de utilizare a limbii române literare.
- Practicarea comunicării în diverse circumstanțe (de raport personal, familial, grup social etc.).
- Producerea actelor de comunicare proprii, cu și fără repere, prin descrierea, prezentarea și aprecierea faptelor, proceselor din societate și natură.
- Operarea și transformarea/modificarea structurilor lingvistice adecvat situației de comunicare.
- Perceperea mesajului de pe poziția comunicării interculturale prin sesizarea similitudinilor și diferențelor dintre literatura română și literatura grupurilor etnice conlocuitoare.
- Lectura corectă, fluentă, conștientă a textelor literare și nonliterare despre cultura și civilizația arealului lingvistic românesc.
- Realizarea lecturilor pentru plăcere, pentru cunoașterea tezaurului literar și cultural, pentru selectarea informațiilor pe diferite teme.
- Redactarea textelor funcționale, respectînd normele de ordonare în pagină.
- Analiza/interpretarea textelor literare/nonliterare din perspectiva propriei viziuni, evidențiind mijloacele artistice ale operelor literare.
- Însușirea normelor etice, a tradițiilor, culturii, istoriei și literaturii vorbitorilor limbii-țintă.

EXEMPLE DE ITEMI

Competențe specifice	“Subcompetențe”	Obiective de evaluare	Itemi
Receptarea diferitor tipuri de informații, texte	<i>Citirea conștientă a unui text</i>	Să formuleze întrebări/ să răspundă la întrebări	<ul style="list-style-type: none"> · Scrie 4 întrebări în baza textului care indică locul, timpul, cauza. · Scrie 4 întrebări la text, utilizând întrebările: <i>Unde? Când? De ce?</i> · Scrie 3 întrebări pe care le-ai adresa personajului central. · Formulează 10 întrebări pentru un eventual interviu cu Grigore Vieru, avînd drept reper aforismul poetului: <i>Sus icoanele, jos mamele. /Și sus și jos, la fel de frumos.</i> · Răspunde la întrebări în baza textului. · În baza curriculumului vitae, răspunde la întrebări printr-o propoziție. · Completează dialogul cu replici adecvate.
		Să selecteze informația solicitată conform anumitor criterii	<ul style="list-style-type: none"> · Rescrie din text enunțurile care vorbesc despre atitudinea personajului central față de învățătură. · Subliniază în text propozițiile care indică circumstanțele desfășurării acțiunii.
	<i>Depistarea unităților noi în text, integrarea în propriile contexte</i>	Să identifice sensul cuvintelor (sinonime, antonime, omonime etc.)	<ul style="list-style-type: none"> · Rescrie din text cîte un sinonim (antonim) pentru cuvintele propuse. · Rescrie din text 2 perechi de antonime. · Subliniază în text expresia frazeologică ce semnifică <i>foarte frumos</i>. · Rescrie enunțul, înlocuind cuvintele evidențiate prin sinonimele potrivite contextului. · Definiște 2 sensuri ale cuvîntului propus. · Identifică 2 cuvinte utilizate cu sens figurat.
		Să alcătuiască propoziții, folosind cuvintele date	<ul style="list-style-type: none"> · Scrie 2 enunțuri cu omonimele: <i>noi</i> (adjectiv), <i>noi</i> (pronume). · Scrie cîte un enunț cu cuvintele (îmbinările de cuvinte, expresiile frazeologice) date. · Scrie un enunț cu sinonimul cuvîntului evidențiat. · Scrie cu perechea de antonime selectată din text. · Include în contexte adecvate cuvîntul <i>dulce</i> cu diferite sensuri. · Scrie cîte un enunț cu fiecare verb: <i>a uita, a se uita, a-și uita</i>.
	<i>Identificarea ideilor principale în informațiile propuse</i>	Să delimiteze fragmentele logico-semantice ale textului	<ul style="list-style-type: none"> · Scrie planul simplu al textului. · Scrie la începutul alineatului litera corespunzătoare fragmentului în care se vorbește despre A - copilărie, B - preferințe, C - planuri de viitor. · Redactează planul, utilizînd citate scurte din fiecare fragment numerotat al textului.
		Să formuleze/ să comenteze titluri pentru textul propus.	<ul style="list-style-type: none"> · Încercuiește litera corespunzătoare proverbului care s-ar potrivi în calitate de titlu al textului propus. · Intitulează textul printr-un cuvînt (îmbinare de cuvinte, propoziție din text, maximă).

			<ul style="list-style-type: none"> · Formulează titlul-temă (titlul-idee) al textului. · Continuă titlul textului cu un enunț argumentativ. · Argumentează, în 2 enunțuri, titlul textului. · Comentează, în 5 enunțuri, semnificația titlului textului.
	<i>Rezumarea unui text în funcție de sarcina propusă</i>	Să rezume conținutul unor texte literare și non-literare	<ul style="list-style-type: none"> · Expune rezumativ, în patru enunțuri, primele două fragmente ale textului. · Rezumă, în 7 enunțuri, conținutul textului.
	<i>Caracterizarea personajelor după indicii propuși</i>	Să caracterizeze succint personaje în baza informației citite	<ul style="list-style-type: none"> · Identifică 3 trăsături comune ale celor două personaje. · Subliniază în șirul de cuvinte propus patru calități ce caracterizează personajul.
Realizarea actelor comunicative în diferite situații de comunicare, aplicând normele de utilizare a limbii române literare	<i>Clasificarea faptelor, personajelor după anumite criterii (valoarea, circumstanțele, trăsăturile de caracter etc.)</i>	Să clasifice faptele personajelor în baza reperelor	<ul style="list-style-type: none"> · Argumentează, printr-un enunț dezvoltat, fiecare trăsătură a personajelor indicată în tabel. · Transcrie din text enunțul ce demonstrează toleranța personajului.
	<i>Construirea unor mesaje, exprimând și argumentând opinia proprie</i>	Să descrie o zi, o persoană, un personaj	· Descrie, în 10 enunțuri, o zi semnificativă din viața ta sau a cunoscuților tăi.
		Să relateze despre un eveniment deosebit	· Scrie, în 12 enunțuri, un reportaj de la o lansare de carte.
		Să modifice subiectul textului în limitele indicate	<ul style="list-style-type: none"> · Scrie, în 6 enunțuri, ce s-ar fi întâmplat dacă... . · Dacă ai vrea să incluzi în text încă un personaj: Cine ar fi? De ce? Care ar fi rolul acestuia?
		Să continue subiectul	<ul style="list-style-type: none"> · Construiește, în 8 enunțuri, finalul textului, propunând o altă soluție. · Continuă textul, în 6 enunțuri, respectând condiția indicată. · Imaginează-ți și scrie, în 8 enunțuri, un final fericit al textului.
<i>Realizarea unei descrieri utilizând imagini poetice</i>	Să scrie un eseu cu și fără repere	<ul style="list-style-type: none"> · Scrie, în cincisprezece enunțuri, un eseu pe tema: <i>Geniul este 99% transpirație și 1% inspirație.</i> (Thomas Edison) <p><u>Lucrarea se va aprecia pentru:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> · argumentarea opiniilor cu exemple din viață, · utilizarea expresiilor poetice, aforismelor, proverbelor, · folosirea formulelor de exprimare a opiniei, convingerii, concluziei etc., · coerență, · respectarea volumului. 	

	<i>Aplicarea regulilor ortografice ale limbii române</i>	Să respecte regulile ortografice ale limbii române	Criteriile privind respectarea normelor limbii române literare (ortografice, ortoepice, semantice, gramaticale, de punctuație, stilistice) se specifică în baremul de corectare.
Producerea actelor de comunicare proprii, cu și fără repere, prin descrierea, prezentarea și aprecierea faptelor, proceselor din societate și natură	<i>Susținerea de dialoguri, punând întrebări pentru a clarifica situația-problemă</i>	Să construiască/ să continue un dialog în baza situației propuse	<ul style="list-style-type: none"> · Examinează anunțul. Continuă dialogul cu opt replici, pornind de la situația: <i>Ești interesat de ofertă, suni la agenția de turism pentru a afla detalii.</i> · Construiește un dialog în baza situației propuse: <i>Cristina se pregătește cu multă seriozitate pentru o conferință. Prietenul ei, Radu, consideră că se poate vorbi în public și fără pregătire.</i>
	<i>Exprimarea unei opinii și prezentarea de argumente</i>	Să argumenteze opinia proprie cu privire la diferite fenomene, evenimente, acțiuni ale persoanelor, personajelor	<ul style="list-style-type: none"> · Exprimă-ți, în 6 enunțuri, atitudinea personală față de situația ecologică din localitate. · Alege răspunsul adecvat, motivând alegerea în 6 propoziții. · Scrie, în 5 enunțuri, care dintre personajele textului are dreptate. Argumentează. · Cine, în opinia ta, trebuie să se ocupe în familie de educația băieților. · Scrie în 4 enunțuri, cum ai fi procedat tu în locul Vitoriei Lipan, de unde ai fi pornit căutările soțului? · Exprimă-ți atitudinea personală față de situația propusă în 6 enunțuri. · Propune unele sugestii pentru soluționarea problemei descrise. · Exprimă-ți acordul/ dezacordul față de situația concretă.
Redactarea textelor funcționale, respectând normele de ordonare în pagină	<i>Redactarea unor scrisori, felicitări, cereri, cu respectarea rigorilor de structurare a acestora</i>	Să redacteze, scrisori, acte oficiale etc.	<ul style="list-style-type: none"> · Scrie o cerere de transfer într-un alt liceu. · Scrie o procură, respectând următoarele repere: denumirea actului, numele, prenumele persoanei de încredere, motivul, perioada, actul de identitate, data, semnătura. · Scrie o felicitare cu ocazia sărbătorilor de iarnă. · Redactează, în 5 enunțuri, un anunț ce vizează o călătorie prin centrele turistice din Moldova.
	<i>Redactarea unor anunțuri, texte de reclame, cu respectarea rigorilor de structurare a acestora</i>	Să scrie anunțuri, texte de reclame conform sarcinii propuse	
	<i>Redactarea recenziilor, a curriculumului vitae etc.)</i>	Să scrie recenzii, CV în baza reperelor propuse	<ul style="list-style-type: none"> · Scrie, în 8 enunțuri, o recenzie la spectacolul vizionat. · Examinează situația: <i>Spitalul de traumatologie are nevoie de ajutor pentru a susține bolnavii în tratamentul de recuperare. Invită, în acest scop, voluntari din clasele de liceu. Ajută-l pe Anatol Crenguță să-și completeze curriculumul vitae cu enunțuri dezvoltate pentru fiecare reper, respectând situația descrisă.</i>

Analiza/interpretarea textelor literare, nonliterare din perspectiva propriei viziuni, evidențiind mijloacele artistice ale operelor literare	<i>Comentarea succintă a unui text, fragment de poezie/ proză, proverb, maximă etc.</i>	Să interpreteze fragmente din operele studiate și cele mai importante momente din viața și activitatea unor persoane/ personalități, respectând limitele indicate	<ul style="list-style-type: none"> · Scrie, în 12 enunțuri, despre viața și activitatea unei personalități, pornind de la afirmația: <i>Viitorul nu deschide ușa celor ce vin fără trecut.</i> · Descrie, în 12 enunțuri, viața și activitatea scriitorului preferat, respectând planul propus. · Relatează, în 15 enunțuri, portretul de creație al lui M. Eminescu, pornind de la afirmația renumitului critic literar M. Cimpoi: <i>A scrie înseamnă a trăi.</i> · Interpretează, în 15 enunțuri, un fragment din opera citată, respectând următoarele cerințe: indică opera și autorul, prezintă informații din activitatea scriitorului, caracterizează unul dintre personajele principale/ evidențiază conținutul de idei, exprimă-ți opinia, formulează concluzii. · Interpretează, în cincisprezece enunțuri, poemul <i>Luceafărul</i> de Mihai Eminescu. În compoziție respectă următoarele condiții: <ul style="list-style-type: none"> a) Intitularea compoziției. b) Expunerea rezumativă, în cinci enunțuri, a conținutului poemului. c) Caracterizarea, în patru enunțuri, a unui personaj. d) Exprimarea atitudinii proprii față de mesajul operei. e) Formularea concluziilor.
	<i>Caracterizarea personajelor după indicii propuși</i>	Să caracterizeze personaje, persoane în baza reperelor propuse	<ul style="list-style-type: none"> · Descrie, în 12 enunțuri, persoana care te-a influențat mai mult în viață. · Descrie, în 10 enunțuri, portretul personajului central al textului. · Descrie, în 7 enunțuri, portretul fizic al personajului, precizând: statura, culoarea ochilor, tenul feței etc.
	<i>Respectarea rigorilor de structurare a comunicărilor scrise</i>	Să respecte cerințele față de tipul de compoziție	<ul style="list-style-type: none"> · Scrie, în 12 enunțuri, un eseu cu tema <i>Norocul ajută pe cei îndrăzneți</i> (Vergiliu), respectând cerințele față de tipul de compoziție (introducere, cuprins, încheiere/ formularea concluziilor) · Argumentează-ți, în 8 enunțuri, opinia, respectând componentele unui argument: teză, explicație, dovadă, concluzie.

CONȚINUTURI

1. Materia lingvistică

- Verbul. Modul indicativ. Utilizarea verbelor la modul indicativ: prezentul, trecutul (imperfectul, perfectul compus,), viitorul. Modul conjunctiv: timpul prezent și trecut. Modul condițional: timpul prezent și trecut. Modul imperativ: forma afirmativă și negativă. Gerunziul. Supinul.
- Adverbul. Gradele de comparație. Ortografia.
- Substantivul. Genul și numărul substantivelor. Declinarea substantivelor comune și a celor proprii.
- Articolul. Articolul nehotărît și hotărît, posesiv (genitival), adjectival (demonstrativ).
- Adjectivul. Genul și numărul adjectivului. Acordul adjectivului. Adjectivele invariabile. Declinarea adjectivului. Gradele de comparație ale adjectivului.
- Pronumele. Pronumele personal. Declinarea. Formele accentuate și neaccentuate. Pronumele de politețe. Abrevierea și ortografia pronumelor de politețe. Pronumele posesiv. Particularități de utilizare. Pronumele demonstrativ. Pronumele nehotărît, de întărire. Pronumele interogativ și relativ.
- Numeralul. Numeralul cardinal, ordinal, colectiv, distributiv, adverbial.
- Prepoziția. Conjunția.
- Propoziția. Părțile de propoziție. Tipurile de propoziție. Ordinea cuvintelor în propoziție. Punctuația.
- Fraza. Specificul frazei limbii române. Punctuația.

Limba română

- *Republica Moldova e patria mea*
- *Orașul Chișinău*
- *Mari nume românești din trecut/ prezent*
- *Locuri memorabile*
- *Situația ecologică a republicii, acțiuni de ameliorare*
- *Cîți oameni, atîtea caractere*
- *Dacă dragoste nu e , nimic nu e*
- *Stresul*
- *Relația dintre părinți și copii*
- *Atitudinea față de cei în etate – tradiție sau datorie*
- *Amintiri, amintiri...*
- *Persoana care m-a influențat cel mai mult în viață*
- *Un moment deosebit din viața mea*
- *Binele și răul*
- *Drepturile omului: realitate sau aparență*
- *Îmi place teatrul (lectura, filmul etc.)*
- *Reportaj de la un eveniment social, cultural, sportiv*
- *Ziarul preferat / revista preferată*

- *Arta comunicării*
- *Obiceiuri și tradiții populare*

Literatura română

- **Folclorul românesc** – expresie a bogăției spirituale a poporului. Genuri și specii folclorice (prezentare generală).
- Balada *Miorița*. Subiectul, mesajul, personajele.
- Balada *Meșterul Manole*. Motivul sacrificiului în numele artei, frumosului. Caracterizare de personaj.
- **Dimitrie Cantemir**, personalitate notorie a culturii și literaturii române.
- **Gheorghe Asachi**, personalitate importantă în cultura și literatura română.
- **Vasile Alecsandri**. Portret de creație. Diversitatea genurilor și speciilor abordate de scriitor.
- *Dan, căpitan de plai*. Caracterizarea personajului principal.
- **Iulia Hasdeu**, talent înăscut. *Prințesa fluture*.
- **Mihai Eminescu**. Viața și activitatea literară. Teme și motive majore în creația eminesciană. Opera lui Eminescu în contextul literaturii naționale și universale.
- *Luceafărul*, mărgăritar al creației eminesciene. Caracterizare generală. Semnificația alegorică a poemului. Comentarea imaginilor plastice.
- Lirica de dragoste. Viziunea poetului asupra iubirii și naturii. Valoarea imaginilor artistice în redarea idealurilor dragostei și frumuseții naturii. Exprimarea atitudinii personale față de creația poetului.
- *Scrisoarea III*, replică a trecutului glorios.
- Proza. *Cezara*. Conținutul de idei. Caracterizare de personaj.
- **Ion Creangă**. Specificul creației.
- Poveștile. Caracterizare de personaj.
- **George Coșbuc**. *Trei, doamne, și toți trei*. Mesajul poeziei.
- **George Bacovia**, reprezentant de vază al simbolismului în literatura română.
- **Nicolae Labiș**. Portret de creație. *Moartea căprioarei*. Subiectul.
- **Mihail Sadoveanu**. Portret de creație. *Baltagul*. Caracterizare de personaj.
- **Liviu Rebreanu**. Portret de creație. *Ciuleandra*. Caracterizare de personaj.
- **Ion Druță**. Portret de creație. Valoarea artistică a prozei druțiene.
- *Frunze de dor*. Frumusețea morală a personajelor. Caracterizare de personaj.
- *Păsările tinereții noastre*. Cadrul tematic. Actualitatea temelor abordate de autor.
- **Grigore Vieru**. Portret literar. Motivele principale ale liricii poetului: *Mama, Femeia, Dragostea, Baștina*.
- **Ion Vatamanu**. *Mama*, o poezie trăită profund.
- **Dumitru Matcovschi**. Portret de creație. *Părinții*. Actualitatea mesajului.
- **Vasile Romanciuc**. Portret de creație. *De parcă te ascultă Eminescu*. Interpretarea mesajului.

STRUCTURA TESTULUI

- I. Text necunoscut. Înțelegerea și interpretarea textului.
- II. Redactarea unui act oficial.
- III. Comentarea unei situații de vorbire /alcătuirea unui dialog.
- IV. Limba română. Redactarea unui eseu la temă.
- V. Literatura română. Interpretarea unei opere literare în baza reperelor.

MATRICEA DE SPECIFICAȚII

Matricea de specificații este unul din procedeele care permit ca testul să conțină obiectivele de referință trasate și să aibă o bună validitate de conținut.

Matricea de specificații include două domenii care urmează a fi evaluate: lectura și scrierea.

Lucrarea de evaluare se constituie din patru părți. *Partea întâi* conține un test de înțelegere și interpretare a lecturii, *partea a doua* - redactarea unui act oficial, *partea a treia* - comentarea unei situații de vorbire/alcătuirea unui dialog; *partea a patra* redactarea unor eseuri la o temă în limitele cerințelor indicate, *partea a cincea* - interpretarea unei opere literare în baza reperelor.

Competențe specifice	Cunoaștere și înțelegere	Aplicare și interpretare	Total
<i>Receptarea diferitor tipuri de informații, texte</i>	6%	19%	25%
<i>Producerea actelor de comunicare proprii, cu și fără repere, prin descrierea, prezentarea și aprecierea faptelor, proceselor din societate și natură</i>	8%	22%	30%
<i>Redactarea textelor funcționale, respectând normele de ordonare în pagină</i>	4%	11%	15%
<i>Analiza/ interpretarea textelor literare, nonliterare din perspectiva propriei viziuni, evidențiind mijloacele artistice ale operelor literare</i>	7%	23%	30%
Total	25%	75%	100%

TEST-MODEL

I. Citește textul. Realizează sarcinile propuse.

Salvarea

- [1] În stradă, la un telefon automat, un tânăr formula insistent un număr scurt. Andrei și Radu îl urmăreau de după un copac. Aveau poftă de glume.
În sfârșit tânărul a reușit să facă legătura și a spus emoționat:
- Ambulanța? Unei femei i s-a făcut rău în stradă... Nu știu denumirea străzii, sînt pentru prima dată în acest oraș. Nu închideți, vă rog, imediat voi afla adresa!
- [2] El a lăsat receptorul să atîrne și a dispărut în grabă după colțul casei. Andrei și Radu s-au apropiat de telefon. Receptorul atîrna și la celălalt capăt al firului se auzeau niște voci. Toate s-au întîmplat de la sine. Radu a luat receptorul.
- Cu-cu! Hi-hi! Ha-ha!
- S-a auzit un glas supărat de femeie:
- Faceți glume?!
- Și îndată s-au auzit tonuri scurte.: tu-tu-tu...
- [3] Băieții au reușit să facă cîțiva pași de la aparat, cînd tânărul s-a apropiat repede de telefon. A luat receptorul și a auzit tonuri scurte. A zis foarte supărat și dezamăgit:
- Au închis. Doar i-am rugat!...
- Apoi a început din nou, insistent, să formeze numărul. Observîndu-i pe băieți în apropiere, le-a spus tare:
- Mergeți repede în stradă, unde s-a adunat multă lume, o femeie se simte rău. Poate este nevoie de ajutorul vostru. La 903 au închis telefonul, dar eu voi mai încerca!
- [4] Băieții au fugit. Veselia le-a trecut. Li s-a făcut rușine și nu se puteau uita în ochii tânărului.
- ... Pe trotuar, lîngă perete, ședea o femeie cu fața palidă. În jur era multă lume.
- Mamă! a strigat speriat Radu și s-a repezit spre femeie. - Mamă, mămico!!!

Nr.	Item	Puncte
1.	Rescrie, din text , cîte un enunț care indică: a. unde se aflau Andrei și Radu, b. că tânărul nu cunoștea orașul, c. că băieților le părea rău că au fost obraznici.	3
2.	Rescrie enunțul, înlocuind cuvintele evidențiate prin sinonimele potrivite contextului. <i>Mergeți repede în stradă, unde s-a adunat multă lume, o femeie se simte rău.</i>	5
3.	Scrie cîte un enunț cu fiecare cuvînt: <i>A se depărta -</i> <i>a se apropia -</i>	2
4.	Redactează planul, utilizînd citate scurte din fiecare fragment numerotat al textului.	4
5.	Expune rezumativ, în patru enunțuri, primele două fragmente ale textului.	4

6.	<p>Argumentează, printr-un enunț dezvoltat, fiecare trăsătură a personajelor indicată în tabel.</p> <table border="1" data-bbox="284 226 1334 566"> <thead> <tr> <th colspan="2" data-bbox="284 226 611 271">Trăsături</th> <th data-bbox="611 226 1334 271">Comentarii personale</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="284 271 384 421" rowspan="2">Radu, Andrei</td> <td data-bbox="384 271 611 338">obraznici</td> <td data-bbox="611 271 1334 338"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="384 338 611 421">neserioși</td> <td data-bbox="611 338 1334 421"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="284 421 384 566" rowspan="2">Tînărul</td> <td data-bbox="384 421 611 488">responsabil</td> <td data-bbox="611 421 1334 488"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="384 488 611 566">sensibil</td> <td data-bbox="611 488 1334 566"></td> </tr> </tbody> </table>	Trăsături		Comentarii personale	Radu, Andrei	obraznici		neserioși		Tînărul	responsabil		sensibil		4
Trăsături		Comentarii personale													
Radu, Andrei	obraznici														
	neserioși														
Tînărul	responsabil														
	sensibil														
7.	<p>Continuă ideea textului printr-un enunț argumentativ. <i>Li s-a făcut rușine și nu se puteau uita în ochii tînărului...</i></p>	1													
8.	<p>Citește maxima. Exprimă-ți opinia în trei enunțuri dezvoltate. <i>Orice om poate greși.</i> (în latină: <i>Errare humanum est.</i>)</p>	3													
II. 1	<p>Examinează situația: <i>Centrul Minorităților vrea să-i ajute pe elevii alolingvi la însușirea limbii române. În acest scop organizează Școli de Vară în taberele de odihnă. Se invită absolvenți ai liceelor (buni cunoscători ai limbii române) pentru a participa la această acțiune în calitate de „profesori” voluntari. Ajută-l pe Anatol Crenguță să-și completeze curriculumul vitae cu enunțuri pentru fiecare reper, respectînd situația descrisă.</i></p> <p>Nume, prenume ANATOL CRENGUȚĂ Adresă/ telefon Str. Mihai Eminescu, nr. 24, ap. 5, Soroca Tel: (0230) 25223</p> <p>Studii: Liceul „Dimitrie Cantemir”</p> <p>Realizări: (două) _____ _____</p> <p>Competențe (trei): _____ _____</p> <p>Preferințe (una): _____</p>	6													
2	<table border="1" data-bbox="244 1391 1334 1877"> <tr> <td data-bbox="400 1391 823 1621"> </td> <td data-bbox="979 1429 1334 1877"> <p>Citește informația. Continuă dialogul cu opt replici, pornind de la situația: <i>Ai citit pe site-ul Operei Naționale din Chișinău anunțul. Vrei să mergi la spectacol. Suni la casa de bilete pentru a afla detalii și a rezerva două bilete.</i></p> </td> </tr> </table> <p>PIOTR CEAIKOVSKI <i>SPĂRGĂTORUL DE NUCI</i>, Balet în două acte Bagheta dirijorului Sv. Popov În spectacol vor evolua prim-soliștii de balet: Cristina Terentiev, Maestru în Artă, Alexei Terentiev, Artist Emerit, Igor Gherciu.</p> <p>- Am citit anunțul dumneavoastră. Aș vrea să obțin informații suplimentare. - Vă răspundem cu plăcere. Ce vă interesează?</p>		<p>Citește informația. Continuă dialogul cu opt replici, pornind de la situația: <i>Ai citit pe site-ul Operei Naționale din Chișinău anunțul. Vrei să mergi la spectacol. Suni la casa de bilete pentru a afla detalii și a rezerva două bilete.</i></p>	8											
	<p>Citește informația. Continuă dialogul cu opt replici, pornind de la situația: <i>Ai citit pe site-ul Operei Naționale din Chișinău anunțul. Vrei să mergi la spectacol. Suni la casa de bilete pentru a afla detalii și a rezerva două bilete.</i></p>														
	<p>Corectitudinea (părțile I, II ale testului): L/0/1/2/3/4/5/6/7/8/9/10</p>	10													

III.	Describe, în cincisprezece enunțuri, avantajele/ dezavantajele comunicării pe viu, la telefon sau Internet, exprimându-ți și opinia față de ideea lui Grigore Vieru: <i>O să ajungem când și morții o să-i plîngem la telefon.</i> Repere: <ul style="list-style-type: none">- argumentarea opiniilor cu exemple din viață,- utilizarea expresiilor poetice, aforismelor, proverbelor,- folosirea formulilor de exprimare a opiniei, convingerii, concluziei,- coerență,- corectitudinea,- volumul.	20
IV.	Citește. Interpretează, în cincisprezece enunțuri, piesa lui Ion Druță <i>Păsările tinereții noastre.</i> În compoziție respectă următoarele condiții: <ul style="list-style-type: none">○ Expunerea rezumativă, în cinci enunțuri, a conținutului operei.○ Caracterizarea, în patru enunțuri, unul din personajele centrale.○ Exprimarea atitudinii proprii față de mesajul operei.○ Formularea concluziilor.○ Intitularea compoziției. Lucrarea se va aprecia pentru: <ul style="list-style-type: none">- intitularea compoziției,- utilizarea expresiilor poetice,- exemplificarea cu citate din operă,- coerență,- respectarea volumului.	20
	Corectitudinea (părțile III, IV ale testului): L/0/1/2/3/4/5/6/7/8/9/10	10

BAREM DE CORECTARE

Item	Răspuns corect/ posibil	Barem	Punctaj								
1.	Se consideră corecte enunțurile: a) <i>Andrei și Radu îl urmăreau de după un copac.</i> b) <i>Nu știu denumirea străzii, sînt pentru prima dată în acest oraș.</i> c) <i>Veselia le-a trecut. Li s-a făcut rușine și nu se puteau uita în ochii tînărului.</i>	Se acordă cîte 1 punct pentru fiecare enunț identificat corect.	0-3								
2.	Se admit sinonimele: mergeți - duceți-vă ; repede – în grabă/urgent; stradă – drum; multă lume – mulți oameni; o femeie – o doamnă ș.a. adecvate.	Se acordă cîte 1 punct pentru fiecare sinonim identificat corect.	0-5								
3.	Se acceptă enunțuri adecvate sarcinii.	Se acordă 1 punct pentru fiecare enunț adecvat sarcinii.	0-2								
4.	Se acceptă un plan din citate scurte, potrivite extrase din fragmentul respectiv.	Se acordă cîte 1 punct pentru fiecare citat adecvat sarcinii. Notă: <i>Nu se acordă puncte în cazul în care nu s-au folosit citate din text.</i>	0-4								
5.	Se acceptă un rezumat adecvat sarcinii.	Se acordă cîte un 1 punct pentru fiecare enunț logic.	0-4								
6.	Se admit argumente adecvate sarcinii.	Se acordă cîte un punct pentru fiecare enunț dezvoltat și logic ce reprezintă argument pentru trăsăturile indicate în tabel.	0-4								
7.	Se acceptă enunțuri argumentative, adecvate.	Se acordă un punct pentru enunțul argumentativ.	0-1								
8.	Se acceptă o compoziție adecvată sarcinii.	Se acordă cîte 1 punct pentru fiecare enunț adecvat.	0-3								
II.	Se acceptă anunțuri adecvate sarcinii.	Se acordă cîte 1 punct pentru fiecare enunț	0-6								
1.		Logic, adecvat reperelor, situației.									
2.	Se admite un dialog adecvat sarcinii.	Se acordă cîte 1 punct pentru fiecare replică adecvată.	0-8								
Corectitudinea (părțile 1 și 2 ale testului). Se acordă 10 puncte pentru corectitudinea exprimării în realizarea părților I, II ale testului.											
Puncte	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	
Nr. de greșeli	0-2	3-5	6-8	9-11	12-14	15-17	18-20	21-23	24-26	28-30	0-10
III.	Se acceptă o compoziție adecvată sarcinii.	Se acordă: - un punct pentru argumentarea opiniilor cu exemple din viață, - un punct pentru utilizarea expresiilor poetice, aforismelor, proverbelor, - un punct pentru folosirea formulelor de exprimare a opiniei, convingerii, concluziei etc., - 2 puncte pentru coerența mesajului (coerență deplină -2 puncte; coerență parțială -1 punct; lipsă de coerență -0 puncte); - cîte un punct pentru fiecare enunț logic (15 puncte).	0-20								

IV.	Se acceptă o compoziție adecvată sarcinii. Opera <i>Păsările tinereții noastre</i> , Ion Druță										Se acordă: - un punct pentru intitularea compoziției, - un punct pentru utilizarea expresiilor poetice, - un punct pentru exemplificarea cu citate din operă, - 2 puncte pentru coerența mesajului (coerență deplină -2 puncte; coerență parțială -1 punct; lipsă de coerență -0 puncte); - câte un punct pentru fiecare enunț logic (15 puncte). Notă: în cazul când elevul respectă volumul indicat, dar se referă doar la unele repere, se acordă puncte doar pentru numărul de enunțuri indicat în reperele respectate.	0-30
	Corectitudinea (părțile 3 și 4 ale testului). Se acordă 10 puncte pentru corectitudinea exprimării în realizarea părților 3, 4 ale testului.											
Puncte	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0-10	
Nr. de greșeli	0-2	3-5	6-8	9-11	12-14	15-17	18-20	21-23	24-26	28-30		
Total											100	